

Obrtnijske raznoterosti.

Sladkor bo zopet dražji postal, ker so na otoki Kubi ustaši ugonobili nasade sladkorjeve rastline. Lani so ga na Kubi pripravili 1.200.000 sodov, letos pa samo 150.000.

Svilnene robce opereš, ako jih dvakrat opereš v kuhani in shlajeni mrzli vodi od beneškega mila. Potem jih izperi v hladni vodi, dobro jih ovij in stresi, potem pa deni mej čisti platneni cunji in jih z likaj, dokler so še vlažni.

Madeži od pisalnega črnila praviš iz sukna, ako drgneš z gobo v bencinu namočeno. Če nimaš bencina, rabiš tudi lahko sveže gorko mleko.

Kmetijstvo.

S čim naj zasadimo gorska rebra.

Trtna uš je uničila vinsko trto po naših brdih in zatorej je potrebno, da gledamo, da na takih krajih kaj družega nasadimo. Kjer so razmere ugodne, je pač še skoraj najbolje, da zopet vinograd zasadimo, če tudi je to težavno. To je posebno zaradi tega dobro, ker bojazen, da bodo italijanska vina popolnoma uničila ceno naših domačih vin, se ni uresničila. Dolenjsko in štajersko vino ima še vedno dosti visoko ceno, samo premalo ga je. Ljudje se italijanskega vina ne morejo dobro privaditi. Zaradi tega pa našim vinogradarjem ni treba obupovati. Seveda zasajenje vinogradov z ameriško trto precej stane. Pri tem je pa gledati, da rabimo za pomnoženje ameriških trt le popolnoma zdrav in dobro zrel les. Že pred trtno ušjo so vinogradniki vedeli, da ni vse jedno, kake bilfe da porabimo za pomnoženje trt. Na to je pa sedaj treba še bolj gledati. Skušnje se pokazale, da les iz senčnih vinogradov in pa iz krajev, kjer je že trtna uš, ni tako dober, kakor od drugod.

V več krajih pa vendar ne bode mogoče več zasaditi vinogradov, ker se to ne izplača. Kupca za vino moremo dobiti jedino, če je dobro, za vino slabeje vrste ljudje ne marajo, od kar se uvažajo tuja vina. Če kraj ni povse ugoden za vinarstvo, je pa treba gledati, da ga drugače izkoristimo. Za njive gorska rebra niso, ker so prestrma in je težavno obdelovanje. Nekateri so skušali saditi koruzo. Poskus se pa ni posebno obnesel. V suhih letih jo suša rada zamori. Poskus z lucerno se je nekoliko bolje obnesel. Ta detelja pa tudi zahteva ugodnih tal. Mali vinogradnik tudi večkrat nima živine, da bi lucerno potreboval, drugače se mu jo pa pridelovati ne splača.

Najboljše je, če zasadi take kraje s sadnim drevjem. Izbrati mora dobre in kraju primerne sadne vrste. Res, da sadje precej ne rodi, a dokler ne zraste, se lahko mej sadje sadi krompir, kar tudi nekaj donaja. Lepo sadje se bode vedno lahko spečalo, posebno ker se vedno popolnujejo železnice in ceste, da se sadje lažje spravi na trg.

Pri tem pa moramo omeniti, da ni dobro zasajati in cepiti kdo ve koliko različnih vrst sadja, temveč rajši manj, pa tisto dobre. Trgovci namreč ne marajo za po-

mešano sadje, temveč hočejo vsako vrsto imeti zase. Sadjerejec se pa mora ozirati na zahteve trgovcev.

Kmetijske raznoterosti.

Pridelalo se je lani v Avstriji 10.925.586 met. centov pšenice, 16.459.650 met. centov rži, 13.291.583 met. centov ječmena, 18.180.049 met. centov ovsa in 4.769.600 met. centov koruze

Štajerska kmetijska družba je imela te dni svoj občni zbor. Pri tem zboru se je posebno naglašalo, da zajec in pa jelen nimata pravice do narodnogospodarskega obstanka in bi se zatorej morala popolnoma pokončati. Kmetje so se vsi ujemali v tem, če grajščaki hočejo imeti zajce in jelene, naj pa jim tudi za krmo skrbe, da ne bodo hodili na kmetiska posestva delati škode. Seveda so nekateri prijatelji lova tudi zajca in jelena zagovarjali.

Jajčne lupine imajo v sebi mnogo apna in fosforjevih solij, ter so zatorej jako dobra krma za mlado živino. Seveda se morajo zmešati mej drugo krmo.

Poučni in zabavni del.

O dobu.

Izpod Uršelske gore piše se „Miru“: Dob ali hrast je kralj gozdnih dreves. Mogočnemu kralju gre večja čast, ko pritlikovcem. Čast vsakemu svojo! Zato smo bezgovec in celo zoprno koprivo pohvalili. Toda dobrotljivost do siromakov je na mogočnih, imenitnih tudi imenitnejša. Zato skažemo hrastu večo čast, smo bolj vneti zanj, ker je mogočen korenjak, pa vendar tako dober pomočnik slabim, bolnikom in koristen kakor malokatera naših rastlin. Sam zdrav, trden, močen, rad boleznim, slabosti ozdravlja in pa krepča, daje moč. Le v časti ga imejmo ter hodimo k njemu po to in ono. Hrast ni berač, „mi imamo“ in „kar imam, vse rad dam“ dobrotno pravi. Hitro poglejmo vse dobove imenitnosti. Dob ima zgodovino. Stari so gledali deset človeških rodov, dob dočaka 300 let. A nekdanji starci iz med njih so še kaj posebnega doživeli. Germani so ga nekdanj močno častili, bil je hrast bogu Gromu (ki grmi in „runske strele“ meče) posvečen, pod njim so imeli svojo vražjo božjo službo. Apostol Nemcev sv. Bonifacij jim je vpričo ljudstva tak svet hrast posekal. Ljudstvo strahoma čaka, kedaj bo runska strela udarila in ubila ga. Ko ga ni, ljudstvo vražje češčenje hrasta popusti. Tako je bil hrast celo priča pravega Boga in Kristusa. Še nemško pravljico.

Vrag se je z nekim nemškim kmetom pogodil, da bo kmetova duša njegova, kadar dob ne bo imel več listja. Jeseni je listje popadalo v gozdu, le dob je listje ohranil. Ko so pa v spomladi od hrasta jeli listi padati, se je vrag razveselil. Ali kmet vruga pelje v gozd in mu pokaže novo listje, ki je spet poganjalo. To videč se vrag ves togoten zaleti s svojimi kremplji v hrast in kremplje vsadi v listje. Zato je hrastovo listje narezano.

O koristi doba se da veliko povedati, a saj sami dobro veste, zakaj in kako imeniten je trdni dobovi les,

da se z ljubjem udeluje. Da se tudi šiške in ježice za barvanje, za zdravilo (štupa na rane zoper divje meso) in za črnilo porabijo, ni vsakemu znano. Nekod zelo cenijo ter znajo porabiti želod za pitanje živine. Tudi naše mamice že poznajo želodino vrednost, ker jim želod daje najbolj priljubljeno, a v prodajalnici drago jed, „ljubi žlahtni kofé“. Dobro jim tekni, privoščim jim ta žlahtni kofe, da le ne mislijo na strupenega, ki sosebno mladini kri pije. Kaj vedo ljube mamke dobrega povedati o želodovi kavi? Pravijo da ni slaba, da jo imajo rade. Želod, ki se svinje pitajo z njim, je redilen. Tako tudi kava, posebno pa jo priporočam slabim in otrokom. Za kavo se mora želod zrezati, posušiti in stleči; če prideneš žita, ovsa, pa imaš izvrstno kavo. Razun sadu se od doba porabi listje, skorja za zdravilo. Listje se za čaj skuha ali pa posuši in stolče za štupo. Skorja se kuha za čaj in za kopel.

Žagovina se tudi kuha. Za katere bolezni pa so in kako se rabijo? Povsodi dobro znano je že dobovo mazilo, ki se deva na gnojne rane, tje, kjer se zbira. To pride le na majhno ranico. Pa kako si pomagamo, če je v lekarno daleč in kako moremo pomoč, kakoršno je dobovo mazilo, dati ne le majhni ranici, temveč n. pr. celi nogi, truplu? Pokuhaj dobove skorje. Dveletna (na mladih vejah) znotranja zelena je prava. Kuha se pol ure. — Skorja vleče, pa zelo močno. (Nekdo si je za oteklino znotranjo v vratu skuhal skorje močno, da je bila zavrelca gosta ko mast in v to mast namočeno prt navezal na vrat. Pa mu je bila prehuda, to je premočno, je rekel, vleče ko zlomek.) Pokuhanje skorje bo toraj dobro za trde otekline, kraste, lišaje na rokah ali nogah. V pokuhnje namočen, pa izžet topel prt se ovije bolni ud ali pa se drži v soparu nad zavrelco. Za kopel je za potne in ozeble noge. Pa tudi za druge kopeli se porabi skorja. Enako moraš porabiti pokuhanje listov, tudi za rane. Pije se čaj iz skorje zoper krvavenje v želodcu ali črevah. Na 30 gr skorje vlij 200 gr ($\frac{1}{5}$ litra) vode. Čaj utrdi čreva in je že večkrat ustavil hudo drisko. Ako se znotraj in zunaj rabi, ozdravi pokuhanje skorje „volka“, golšo (krof) želodčnega raka, ako imaš znotraj vnetje, popij čaja iz skorje vsak dan 1 žlico, ako te napihuje, tri žličice. Otrokom, ki imajo debelo grlo, daj ga vsak dan 1 žlico; če imajo želve (škrofelje) 3—4 žličice. Pokuhaj si skorje z vinom in sladkorjem, ako si na pljučah slab in kri pljuješ. Slabotni naj pijejo vsak dan dvakrat ta čaj z vinom ali še boljše s strdjo skuhan, 2—3 žlice. Pa tudi listje velja namesto skorje za otekline v ustih in krvaveče skranje, ali če mali jezičeh predolg raste (mogoče da tudi za one, ki imajo predolge jezike, „jezike kakor kravji rep“, kakor je nekdo povedal?)

Iz želodja napravimo si praške (štupe). Ni samo za kavo, ampak se tudi sama jemlje in sicer zoper drisko, za težko potrebo in zoper kamen. Zakaj pa so listi najboljše? Naredi si prašek iz njih. Ta se porabi za čaj za tiste bolezni na jetrih, zoper krvotok, za take, ki po noči vode ne drže in za znotranjo slabost sploh. Za sla-

bost jemlji 2—3 žlice čaja na dan. List na jeziku pomaga kadar iz želodca žge. Zavrelca listja je dobra za vročinske mehurje, osepnice. Gotovo hrast korenjak ima veliko dobrega. Se li zavolj tega potegujejo Nemci zanj zatrjujoč, da je hrast njihovo nemško drevo? No jaz ne vem, čegavo drevo je, to vem, da kar jih je naših, so naši; da imamo Dobe (kraje), Dobja, Dobrove, Dobnike (hiše). Hraste, Nemci pa tudi Aich- in Eicholzerje, pa menda še rajši Lindnerje (Linde je lipa), Lindenhofe in Lindewirte. Pa naj bo hrast nemšk ali slovensk, naj imajo Nemci hrast, mi pa lipo, ali oni lipo, pa mi hrast, čast obema drevesoma, nobenemu se ne da nič očitati, oba imamo v čislih. Obe drevesi ste prekoristni Nemcem in Slovencem in eno kakor drugo je prijatelj vsem. Naj posnemajo Nemci svoj hrast, ki ga hočejo imeti menda kot znamenje moči, kreposti (ali kot znamenje malikovanja ??). Naj nas ne skušajo slabiti, ampak naj nas krepijo in tudi naša pohlevna lipa jim bo bolezni lajšala!

Poučni in zabavni drobiž.

18letnico je praznoval dne 20. februvarija t. l. papež Lev XIII. kar je bil voljen rimskim papežem. Papež je praznoval ta lepi obletni spomin, čil in zdrav. Sedanji papež je 263. v vrsti papežev; mej njimi jih je bilo le 15, kateri so čez 18let sedeli na prestolu sv. Petra. Višjo starost, kakor jo je dosegel 86letni Lev XIII. doseglo je le še 7 drugih papežev. Velikemu papežu, katerega vzlasti Slovani čislamo, želi ob 18letnici njegovega papeštva ves katoliški svet, še mnogo let.

«Matica Slovenska» je ravnokar razposlala svoje knjige. Letos dobe člani petero knjig in sicer: Letopis, K. Glaser: Zgodovina slov. slovstva II. zvezek, K. Štrekelj: Slovenske narodne pesmi I. snopič, Dobravec: Črni oblaki. — Ivan Vrhovec: Čolnarji in brodniki po Savi (Zabavne knjižice IX. zvezek) in Knezove knjižice II. zvezek, kateri obsega mej drugim Valjavčev životopis s podobo. Letošnje knjige odlikujejo se po dobri vsebini in lepi vnanji obliki. Obširneje o teh knjigah spregovorimo drugi pot.

Zdravilo za živčno mrzlico. Chantonesse, sedanji vodja Pasteurovega zavoda v Parizu, je izumil neko zdravilo za živčno mrzlico.

Novice.

Deželni zbor kranjski.

V šestnajsti seji dne 11. februvarija se naznanijo sklepi tajne seje: 1. Ferdinand Omejcu se letna osebna doklada zviša za 100 gld. za toliko časa, dokler se ne premakne v višji plačilni razred. 2. Prošnja deželnega blagajnika Karola Žagarja, da bi se mu pri svoječasnem vpokojenji poleg redne plače 1500 gld. vstela v pokojnino tudi osebna doklada letnih 190 gld. se prosilcu vrača z opomnjo, da sedaj ni povoda za rešitev prošnje, ki se bode svoječasnoprimerno upoštevala. 3. Prošnja Viktorja Hofmana se vrača z opombo, da sedaj ni povoda za meritorno rešitev prošnje. 4. Ferdinandu Pfeiferju se dovoljuje pokojnine $\frac{6}{8}$ njegove redne plače. 5. Prošnji Franca Ravniharja, da bi se mu pokojnina zvišala za 400 gld., se ne more ugoditi. 6. Prošnji Antona Prelesnika, deželnega knjigovodje, za osebno doklado letnih 290 gld. se z ozirom na organizacijo dež. uradov z dne 17. febr. 1894. ne more ugoditi. 7. Deželni odbor se pooblašča, da